

266
10039.

Bonitatio

T Tract. jur. civ.
834

Fr. jun. 1777.

FRIDERICI BOVTTTERWEK
GOSLARIENSIS

C O M M E N T A T I O
DE

F V N D A M E N T O
SVCCESIONIS GERMANICAE TAM
ALLODIALIS QVAM FEVDALIS ET
RATIONE DIFFERENTIAE INTER
SVCCESIONEM GERMANICAM
ET ROMANAM.

I N C O N C E R T A T I O N E
CIVIVM

ACADEMIAE GEORGIAE AVGUSTAE
IV. IVNII CCLXXXVI

AB ORDINE
I V R E C O N S V L T O R V M
PRAEMIO ORNATA.

Apis Matinae more modoque.

HORAT.

G O T T I N G A E,
LITTERIS JOANN. CHRISTIANI DIETERICH
ACADEM. TYPOGR.

OECONOMIA COMMENTATIONIS.

- P**RAEMISSIS nonnullis de successione Germanica eiusque fundamentis generatim disputatis agitur
- A. *De fundamentis succ. ab int. Germanicae allodialis. Cap. I.*
- 1. *De fundamentis principalibus, quibus nititur exclusio feminarum; (Sect. I.) de qua*
 - 1. *Generalia quaedam monentur; (§. 1.)*
 - 2. *Speciatim exponit*
 - a. *Fundamentum eius principale primum; Status Germaniae veteris militaris, (§. 2-7.)*
 - α) *Antiquissimis temporibus; (§. 2. 3.)*
 - β) *Sub regno Francorum. (§. 4.)*
 - δ) *Instituitur elenchus eorum, quae contradicunt possunt. (§. 5.)*
 - ε) *Quomodo negligi coepit mos vetus, exponitur. (§. 6.)*
 - b. *Fundamentum exclusionis feminarum principale alterum; Splendoris familiarum conseruatio. (§. 7-11.)*
 - α) *Conuenire id Germanorum moribus probatur. (§. 7.)*
 - β) *Aliter fese habuisse initio, aliter aeuo seniore, demonstratur, (§. 8.) et*
 - γ) *Quomodo orta sit forma eius hodierna; (§. 9.)*
 - δ) *Quibus omnibus non aduersatur feminarum successio subsidiaria. (§. 10.)*
 - II. *De fundamento principali, quo nititur ius et ordo successendi masculorum ac feminarum post extintos masculos admissarum, quod quidem consistit in voluntate primi aduentis. (Sect. II.)*
 - 1. *Generatim. (§. 11.)*
 - 2. *Speciatim adcommmodatur ei*

- —
- a. Successio descendantium, imprimis filiorum; (§. 12.)
 - b. Ius repraesentationis nepotum; (§. 13.)
 - c. Successio agnatorum linealis et feminarum subsidiaria. (§. 14.)
 - d. De reliquis successionis Germanicae iuribus pauca monentur. (§. 15.)

B. De fundamento successionis ab intestato Germanicae feudalis.

Cap. II. de qua

- I. Generalia traduntur, (§. 16.)
- II. Speciatim exponitur

- 1. *Fundamentum eius primum*, quod est *ipsa feudorum natura*; (§. 17.)
- 2. *Fundamentum alterum*; *voluntas domini directi per inuestituram declarata*; (§. 18.)
- 3. *Fundamentum tertium*; *successionis allodialis analogia*, (§. 19.) quae speciatim adparet
 - a. In successione descendantium, (§. 20.)
 - b. Collateralium atque agnitorum. (§. 21.)

C. Disquisitio eorum, in quibus potissimum differunt Germanorum de successione principia a Romanis, praesertim ex iure Justinianeo. Cap. III.

I. Generalia

- 1. de Romanorum ac Germanicorum morum congruentia. (§. 22.)
- 2. De eorumdem ratione successionis habita mira diuersitate. (§. 23.)

II. Speciatim exponitur

- 1. *Differentia principalis prima*, de bonis autis non alienandis, quae deriuatur
 - a. ex indole reipubl. Romanae. (§. 24.)
 - b. ex statu Germanorum publico ae ciuili. (§. 25.)
 - 2. *Differentia altera*, de feminarum successione. (§. 26.)
 - 3. *Differentia tertia*, de successione linearis. (§. 27.)
-

COM-

COMMENTATIO
DE
FUNDAMENTIS SUCCESSIONIS AB IN-
TESTATO GERMANICAE.

PROOEMIVM.

In excutiendis rebus Germanicis, maxime autem morum atque institutorum, quae apud maiores nostros obtinuerunt, et vel hodie obtinent, rationibus ac fundamentis perscrutandis id praecipue difficultatis occurrit, quod antiquissima, quantum licet, tempora repetentes multos Germanici quidem nominis populos, vix tamen societatis aliquo vinculo coniunctos in patria nostra consedisse, post autem, secuta maxima illa rerum ac imperiorum perturbatione, quam vulgo migrationem gentium adpellamus, ita cum ipsis populis instituta atque mores eorum commixtos esse animaduertimus, ut qui de iis generatim aliquid disputare vel ex eodem omnia fonte profluxisse probare velit, opus, non dicam difficillimum, sed quale ad exitum nunquam perduci poterit, adgressus esse videatur. Neque per media, vti dicuntur, saecula omnes populorum priscorum reliquias ita coaluisse, vt, morum atque institutorum ratione habita, vnum populum recte dicere possis, sed, dum suo vtplurimum quilibet ingenuus arbitratu viueret, in singulis regionibus singulares quasdam leges more potissimum sanctitas valuisse conspicimus. Sed tamen in eruendis hisce originibus si plura instituta ad easdem rationes reuocare studeas, non desperandum esse puto. Licet enim

A 3

in

in nonnullis dissenserint, vnum tamen quasi fuisse omnibus Germanis genium ex bellica gentis indole ac viuendi ratione natum, constat; cuius notionem ita imbibere ut haereat tanquam animo ac semper obuer-setur cogitanti, praecipuum eius esse existimò, qui in origines Germanicas descendit. Hoc meum esse putaui, cum ad quaeftionem ab illustri ICtorum ordine propositam pro meis qualibuscunque viribus deciden-dam accederem, in quo tantum abest ut me doctif-simorum virorum iudicio satisfecisse opiner, ut praeter studium atque diligentem praecepti illius seruandi curam vix mihi aliquid dignum attulisse videar.

INTER instituta, in quibus plures, quos complexa est Germania, populi differre animaduertuntur, merito, si qua alia, referenda sunt ea, quae de succeſſione hereditaria statuisse eos legibus ipiorum tam scrip-tis quam perpetua consuetudine probatis docemur, ut nulla fere sit successionis regula, quae non aliquo, quod ei aduersetur, exemplo possit impugnari. Qui cogitat homines libertate paene naturali gaudentes, nec ullis legi-bus certis adſtričtos, sed quibus mos erat pro lege, eos, si utile id videretur, a maiorum moribus recedere non dubitasse intelliget, hinc nec singula contra vulgarem succedendi normam adducta exempla falsa esse conuen-tet, nec tamen ea ad elidendam regulam generalem ne minimum quidem facere non fatebitur. Quod cum non viderent plures Germanicarum originum indagatores, grauissimae ortae sunt de succedendi norma controuer-fiae *), quas dirimere nostrum non est, quippe qui non

in

*) Quis v. c. ignorat acerrimas CRAMERI et SENKENBERGII de succeſſione filiarum illustrium lites? de quibus vid. ill. PÜTTERI *Litter. des teutsch. Staatsr. P. I. p. 446.*

in ipsam successionem, qualis fuerit, sed in eius, quam post varia virorum doctorum conamina, rectam esse scimus, rationes ac fundamenta inquirere debemus. In quibus indagandis eos, qui de ipsa successionis norma disputatione, in partes diuersissimas abiisse non mehercule mirum. Quorum tamen plurimorum sententias si adcurate perpenderis, eas non ita sibi dispare esse, sed ut eadem res aliunde considerata alia esse facile potest videri, reuera saepenumero ad idem conspirare intelliges. Fusius hoc atque latius demonstrari posset singulis iis recensendis atque inter se comparandis, sed cum mihi nec fines, quibus circumscrimitur commentatiuncula mea, hisce ambagibus vti permittant, nec fatis inde utilitatis ad ipsum argumentum nostrum redundare videatur, illustris Ictorum ordinis desiderio rectius me satisfactum puto, si, non quae aliorum opinio, sed quid verum sit vel mihi certe esse videatur, quaeram, nec tamen quae contra dici possint vel iam dicta sunt, silentio praeteream.

TRIA sunt potissimum, in quibus omnes fere conveniunt harum rerum periti, successionis Germanicae fundamenta, quorum primum est *status veteris Germaniae militaris*, alterum *condominium quo gaudent agnati in bonis auitis*, tertium denique istis recentius *splendor familiarum seruandus*; dum vero, quomodo ex his fontibus profluat tam antiqua quam hodierna illustrium atque nobilium succedendi ratio, demonstrare cupiunt, huic alii, alii illi fundamento maiorem vim et auctoritatem tribuunt.

STATV veteris Germaniae militari plurimas succedendi rationes contineri, post ea, quae docuit nos
vir

vir summus c. L. BOEHMERVS *), vix dubitare posse aliquem censeo, adeo vt, si omnes simpliciter ad eum reuocare non liceat, tamen ad omnes eum quadamtenus pertinere dicendum sit. Nec splendoris familiarum seruandi cura, nec condominium ex beneficio primi acquirentis omnibus agnatis in bonis auitis competens sine illo ita exsistere potuisse videtur. Quid? quod vnicum successionis Germanicae fundamentum adpellare eum non dubitarem, nisi et splendoris familiarum conservatio nouam speciem seriore aevo induisset, et ordinis succedendi, in quo adeo differt ius Germanicum a Romano, ratio quoque esset reddenda, quam in primi acquirentis voluntate, siue tacita ea, siue expressa, quaerendam esse existimo.

Id quoque caussae habendum est, cur quaestio-
nem de feminarum exclusione ab illa quae est de iure,
maxime autem ordine succedendi masculorum ac in sub-
sidium admissarum feminarum seiunxi, non quod illam
huic pro fundamento esse significare, vel hunc ex illa ex-
plicare velim, sed vt vtrumque quomodo e fontibus
partim diuersis partim iisdem diuerso modo manauerit,
eo lucidius appareat. Quodsi hunc tramitem, propter-
ea quod optimus mihi videbatur esse, ingressus non
bene fecerim, veniam dent, rogo, viri docti animo
iuuenili veritatis studio in errorem seducto. Caeterum
ordine modo explicandi mutato, tribus, quae supra me-
moraui, fundamentis maximam ad intelligenda succe-
sionis Germanicae principia vim inesse, in ipsa com-
mentatione, quantum potui, exposui.

*) in Dissert. *de iuribus a statu Germanorum militari pendentibus*. Con-
ferendus simul PVENDORFIVS in *Observ. iur. univ. Tom. III. obs. 17.*

C A P.

C A P. I.

D E

F V N D A M E N T I S S V C C E S S I O N I S

A B I N T E S T A T O
G E R M A N I C A E A L L O D I A L I S.

S E C T. I.

*De fundamentis principalibus, quibus nititur
exclusio feminarum.*

§. I.

Qvvm agitur de inuestigandis rationibus fundoque insti- Feminarum exclusio ab hereditate al-
tuti ab antiquissimis inde temporibus apud gentem ali- lodiali in Germania antiquissima est.
quam vfitati, priscam illam, quantum fieri potest, aetatem esse repetendam, tum vero cauendum, ne cum eundem morem pluribus faeculis post, nec minore, quam ante, auctoritate est.
inualuisse videmus, solis rationibus ex serioris aeuī forma petitis, licet fatis conuenientibus, originem eius deducere velimus, haud dubitandum est. Pertinet autem, puto, inter

B

huius-

huiusmodi antiquissima instituta seminarum ab hereditate auita facta exclusio, cuius etiam si haud diserte mentionem faciant principes Germanorum mores scriptis suis celebrantes Julius Caesar atque Tacitus, ut primum tamen ab ipsis Germanis profecta monumenta legesque scriptas reperimus, morem quoque istum vniuerse fere receptum videre licet *a*), neglectum autem vix apud vnum alterumue populum, quales fuere Wisigothi *b*), quos quidem in terris Romanorum ante imperio subiectis confidentes Romana adoptasse, non mirum *c*). Quicunque vero leguni veterum Germanicarum collectiones constare moribus populi consuetudinibusue iam dudum usitatis secum perpenderit, post longa autem temporis interualla fieri demum posse, ut singulorum priuata instituta in morem abeant vniuersalem, intelleixerit, is certo feminis ab antiquissimis inde temporibus nihil ex allodiali hereditate esse delatum, vero simillimum esse fatebitur, maxime cum hoc indoli gentis tam egregie conueniat.

§. 2.

Fundamen-
tum eius
principale
primum, sta-
tus veteris
Germaniae
militaris.

GERMANIAE enim aetate ea, cuius primum ad nos peruenit memoria, status erat is, quem quidem barbaris iisque validis gentibus fuisse plerisque, cuius vero vestigia tam diu remansisse nullibi fere extra Germaniam animaduertimus. Bellis aptus optimus quisque; bellis apta quaevis respublica *d*). Suus quilibet in pace dominus, in bello ducibus

a) *Lex Sal.* Tit. LXII. §. 6. ap. Georgisch. p. 124. *Lex Ripuar.* Tit. LVI. §. 4. l. c. p. 167. *Lex Angl. et Wer.* Tit. VI. §. 1. l. c. p. 448.

b) *Lex Wisigoth.* Lib. IV. tit. 2. §. 1. et 9. ap. Georgisch. p. 1955.

c) Cf. CONRING, *de origine iuris Germanici.* Cap. III.

ducibus tantummodo obsequium praestare solebat. Sed defendi ab alio, vel ab ipsa republica, indignum videbatur Germano suis viribus confidenti. Atque hoc est illud vere Germanicum atque a caeteris rebus publ. omnibus alienum: *se suamque rem ipsum quemlibet tueri debere.* Non potuerunt autem, imminentibus semper vicinis tumultibus, ad tuendum allodium sufficere ii, quibus ipsas vires natura denegauerat; hinc nec vitio corporis animiue insigni laborantes, hinc nec sexus ille, quem imbecillitate omnes fere notauere legum la- tores, qui que nec a Germanis bellis idoneus habebatur. Quae cum ita sint, quid mirum, quod hominum bellicofo- rum animis, quorum peculum in sempiterno periculo erat constitutum, hocce infederit principium: *Neminem posse allo- dium possidere, nisi qui ad tuendum illud sufficiat?* Quid mirum denique hoc, vti ipsa res ferre videbatur, ita esse extensum: *Neque post mortem parentis fundum allodialem quemquam posse possidere, qui eum tueri haud possit?* Sic feminae ab hereditatibus allodiorum erant exclusae; quod nec iniustum videbatur genti aequissimae, cum, ex more recepto, dote ad quaerendum maritum non egerent, sed emerentur potius a marito uxores, innuptarum vero curam gerere fratum esset vel agnatorum e).

§. 3.

ATQVE haec quidem antiquissima mihi successionis facies *Hereditas re- fuisse videtur, vt tota hereditate caruerint filiae feminaeque rum mobi- lium filiabus cognatae. Germanorum enim rem familiarem, qualis prisca sensim ad- signata.*

B 2

aetate

- a) *Vita eorum fere omnis in studiis rei militaris consistit. Verba sunt CAESARIS de B. G. VI. 20.*
- b) Pluribus hoc illustratum vide in pirill. PVETTERI *Beiträgen zum deutschen Staats- u. Fürstenrecht. Th. II. p. 275. — GRUPEN, in uxore theotisca. p. 140. sqq.*

aetate fuerit, si spectaueris, praeter allodium atque tam bellica, quam quae forte ad venatum vel agros colendos pertinerent instrumenta, supellectilem satis tenuem adspicias licet. Nec curasse huius generis munificentiam Germanos constat *f*). Igitur nec habebant, quod darent filiabus, si forte ob insignem animi affectum supellectilis parte donari quis filiam voluisse, nec cupidae erant filiae eiusmodi munerum, quae nec ipsis usui essent, nec ad maritos adliendos necessaria.

V E R V M iam Taciti aetate populi Romanorum prouinciis confines aurum argentumque cui bono esset, nouerant, remotiores nosse cooperant *g*). Non est itaque quod mireris, si iure Saliorum, Anglorum et Werinorum caeterorumque, quorum leges scriptae aetatem tulerunt, populorum sequiori sexui magis prospicitur *h*), cum a Tacito ad earum usque confectionem saecula aliquot elapsent, Franci autem, regnantibus Merouingis, iam luxuriae cuidam speciei indulserint *i*). Iam enim impium poterat videri, filias ab omni allodio exclusas supellectile quoque, quam in paterna domo degentes ipsae administravissent vel sua opera forte auxissent, penitus priuari, simulatque a marito in domum deducerentur.

Igitur

f) Vid. **TACIT.** in *Germania*. c. V.

g) id. l. c.

h) *Lex Sal. tit. LXII. §. 1 - 5. ap. Georgisch. p. 122. — Lex Angl. et Wer. tit. VI. §. 1. sqq. ubi pecunia et mancipia adsignantur filiabus, vxoribus, etc.*

i) **SCHMIDTS** *Gesch. der Deutschen*. edit. nouiss. Vindobon. 1 th. 2 B. 6 Cap. p. 321.

Igitur donum quoddam, paternae specimen munificentiae, datum est virginibus, cum nuberent, prisca lingua *Vaderphium* ^{k)} dictum, tanquam a patre profectum. Quod cum ab uno fortasse factum omnibus placuisse, mox in pecuniam, mancipia, res denique ad instructum muliebrem spectantes, ius aliquod filiabus competere visum; atque sic demum haud dubitandum quin eo processerit opinio ista, ut, res modo recensitas mortuo patre filiarum esse debere, legibus fanciatur. Allodium vero masculis manebat, quandoquidem et mos vetus eiusque rationes nondum desisset, et nouae haud minoris certe momenti accessissent, de quibus iam videamus.

§. 4.

GENS indomita nulliusque imperio subiecta post regnum Francorum a Chlodouao conditum, multo autem magis sub Carolo M., a regum nutu plus aliquanto pendere, quam ante consueuerat, discebat. Hinc, cum ante inuitus nemo aduersus hostem posset duci, iubere licitum erat Carolo, ut "quicunque ingenuus mansos quinque de proprietate haberet, in hostem veniret.", ^{2) Sub regno Francorum.} ^{l)} — Quo cum factum esset, ut seruitia militaria allodiis inhaererent, id nouam dedit caussam, cur a pristino de feminis iure haud videri posset esse recendum. Scilicet sexus ille, qui ad hostem a fundo patrio arcendum non valebat, multo minus, vocante *heribanno*, cum caeteris ingenuis in aciem poterat prodire. Oninem autem ante feuda inuenta rem militarem heribanno institisse, notum est.

B 3

§. 5.

^{k)} BREVNING, *de Vaderphiis veterum Germanorum.* Lips. 1752.

^{l)} Capitul. Caroli M. de 807. ap. Georgisch. p. 733.

§. 5.

Elenchus eorum quae contra ad ferri possunt. SED et eorum, quae contra hanc nostram sententiam adferri possunt, paucis elenchum instituamus. Primum quidem officere ei videri potest Germanorum, de qua plurima perhibentur, erga feminas reverentia. Verum certum est, ad feminas sacerdotes illam tantum spectasse, neque postea eandem sanctitatis speciem clericis, cum arma ferre non possent, quominus a feudorum successione excluderentur, profecisse *m).* Sed cum mulieres quidem ipsas bellis gerendis haud sufficere potuisse, non sint, qui negent, neque tamen defecisse, qui munere isto mulierum loco egregie fungerentur, contendunt. Quidni enim maritus una cum suo vxoris quoque allodium defendere et militia cum eo coniuncta fungi potuisset? Innupta autem filia feminae cognata herede, quidni, veluti ecclesias fecisse omnium constat, defensorem seu aduocatum sibi elegisset? Nouissime, quantum quidem scio, hisce argumentis usus est SCHMIDTIVS V. C. *n)* ut vulgarem de militia fundis inherente sententiam redargueret atque refelleret, nouam autem feminarum exclusiōis rationem substitueret. Sed repeatas tantum pristina tempora ipsamque rem paullo diligentius discutias; perperam illum a vulgari sententia recessisse apparebit. Primum enim possessionem longinquam, interueniente aliqua rerum perturbatione, in dominium facillime abire posse, quis nescit? Quod cum semper ita se habeat, multo profecto magis apud gentem, cuius ius erat in armis positum, fieri debuit, ut non iure quidem sed viribus fortior a fundo semel occupato atque per

m) Perill. BOEHMER, *de iur. e stat. Germ. milit. pendentibus.* Cap. II. §. 9.

n) In *Gesch. der Deutschen.* edit. nouiss. Vindob. Th. I. B. II. c. 8. p. 346.

per tempus aliquod possesto aegre recederet. Quod prospiciens paterfam. potuitne sperare fore, vt gener, vxore improle mortua, legitimis heredibus allodium esset restitutus? Quodsi vero non ita datum erat, vt restitueretur, non quidem filiae, sed genero reuera relictum fuisset allodium; quod a Germanorum, qui neque dotem dabant, moribus longe erat alienum. Sin autem (nam filiae allodio non egebant) nepotes ex filia nati exstant, patri illi suo succedebant, neque erat, quod quererentur, cum et ipsi sorores excludendi iure gauderent. Quid porro? Si paruis fortasse limitibus circumscriptus erat fundus paternus? Tum praeterea (vti postea explicabitur) contrarium fuisset Germanorum principiis, partes per diuisionem inter plures filios factam plus iusto minutis filiarum admissione minutissimas fieri. Contra si amplum erat allodium, accidere potuit, vt generi fundus a fundo socii nimis esset remotus, quam vt vterque defendi vel militaria seruitia vtrique inherentia praestari ab illo potuissent.

QVAE autem contra illam de aduocatis eligendis sententiam adferenda sunt, partim ex his, quae modo dixi, patent, partim notionem istam Germanis ante quam Christianam fidem amplectentur nondum fuisse probabile est. De ipsa vero, quam SCHMIDTIVS substituere conatur, sententia, nihil ex hereditate allodiali filias cepisse, propterea quod dote non eguerint, hoc dicendum esse puto, quod ea ratio vi quidem sua non destituatur, sed tamen fundamentis minus principalibus sit accensenda, quandoquidem licet quis dotare filiam voluisset, ob causas supra memoratas id ex allodio fieri aegre potuisset.

§. 6.

§. 6.

*Negligi
coepit mos
vetus.*

Quae omnia cum antiquae Germanorum historiae satis conuenire existimo; tamen sequentibus saeculis sensimque tum moribus populi, tum reipubl. statu immutatis, praeципue autem Clericorum inique filias exheredari clamantium zelo factum esse videmus, vt patres filiabus allodii quoque partem adsignarent. Insigne eius rei exemplum adducit MARCVLPHVS o), quo licet sententiam nostram impugnare perperam contendat SCHMIDTIUS, negligere tamen Germanos morem patrium coepisse, certo colligitur, neglecturos fortasse penitus fuisse existimandum est, nisi, labantibus pristinis fulcris, noua eaque haud minus valida in locum illorum successissent. Quae quidem nouae feminas ab hereditatibus excludendi rationes adeo per Germaniam inualuerunt, vt de prioribus exinde vix aliquis cogitasse videatur; quod satis caussae esse existimo, cur ab illis inde temporibus nouum fundamentum principale filiarum exclusionem firmasse statuamus.

§. 7.

*Feminarum
exclusionis
fundamen-
tum priu-
tum alterum
eiusdemque
origo.*

ERAT autem ratio, quae Germanos morem maiorum paene neglecturos ad eum denuo colendum reuocare coepit, in eo posita, quod de familiarum splendore seruando cogitare coeperunt omnes ingenui, post Nobiles dicti; de quo argu- mento tot sunt doctissimorum virorum commentationes, vt, si principium illud certo obtinuisse demonstrare velle, actum agerem. Sed tamen, licet rei in aprico positae plus lucis adfundere haudquam fatigam, cum materiae ratio paullo

o) MARCVLPH. Lib. II. Form. XII. — Cf. HERTIUS in *notitia veteris Francor. regni*. Cap. III. §. 48. pr. edit.

paullo latius atque fusius eam exponi desiderat, in iis, quae propria cogitatione ex antiquis historiis eruere periclitatus sum, virorum doctissimorum iudicio subiiciendis minus erubescam.

PRIMVM enim, quod ad antiquissima tempora attinet, populos vagos nec sedibus fixis inhabitantes de familiarum splendore non cogitasse manifestum est; verum iam Merouingorum, maxime vero Carolingorum aevo notionem istam animis hominum obuersatam esse, statuendum videtur, licet ratio eius multum distet ab illa, qua senioribus saeculis illustrium familiarum pacta scatere videmus. Rem feudalem regnantibus Merouingis primum excoli coeptam excitasse Germanos, ut paternis allodiis quantum fieri posset augendis atque seruandis operam darent, censeo. Feuda enim inuenta a regibus ut haberent, qui arctiori vinculo ad bellum gerendum adstringerentur, ita mox adriserunt viris in bellum semper promptis, ut cum primum accipere ea recusasset altus ingenuorum animus, post vltro adfluerent omnes ad feuda suscipienda, iam vtilitatis, iam ipsa honoris quadam specie ducti. Qua feudorum origine spectata, in animum cuique debet incurrere, tales potissimum vassos reges habere studuisse, qui magno allodio ac amplis opibus pollentes et ipsi instrucoes in aciem prodire et plures secum fortes viros adducere possent. Igitur optimates (si vti vocabulo licet) cum ad summam fortunam euehi viderent caeteri, curandum omnibus visum, tum ne ingrauesceret paucorum potentia, tum ut ipsi quoque et ab ipsis oriundi paris honoris pariumque fortunarum participes fierent, quod nunquam fore praevidebant, si allodium multo fortasse sudore paratum atque auctum in plurimas partes distribueretur. Hinc cum filiorum

C

diuisiones

diuisiones aegre possent prohiberi, filias tamen lege et more excludi, optatissimum erat, et factum est ut nouum inde vigorem traheret vetus illa consuetudo.

§. 8.

*Aliter se
babuit ini-
tio, aliter
aevo seriore.* MAT VRE itaque familiarum splendoris seruandi studium obtinuisse, plus quam probabile est, si modo eam vim subiicias vocabulo, in hoc laborasse omnes, vt bonorum auctorum amplitudini, quantum possent, adstruentes, suam eo splendidiorem ac illustriorem familiam redderent, quo permoti reges aliique, qui feuda dare vellent, insignioribus illam feudis ornarent. Verum tali sensu, quali Romani coluere suas gentilitates hodieque nobiles maiorum nomen ac insignia ad posteros propagare laborant, nobilissimas Germaniae familias ad saeculum duodecimum usque gentis suae iplendorem magni fecisse, tantum abest ut probari possit, vt vel contrarium haud difficulter effici posse credo. Satis enim constat, ad saeculum XII. vergente demum aevo nobiles atque illustres nomina gentilitia a castris suis mutuata gerere coepisse *p*), quod cum satis doluerunt viri docti illustrium familiarum origines inuestigantes, tum et aliis incredibile paene videtur, qui hodiernis notionibus nutriti antiquitatis genium non callent, quanta in hac causa negligentia atque incuria fuerint Germani. Hoc oblitum credo HACHENBERGIVM *q*), qui loco ex ADAMO BREMENSI citato, vbi lege Saxonica quemicunque seruum, vel ignobili loco natum ingenuum, illustribus penatibus natam vxorem ducentem, capit is poenam

p) Vid. ill. PÜTTERI nouissimum librum, *Historische Entwicklung der heutigen Staatsverfassung des deutschen Reichs.* I Th. p. 165. sqq.

q) HACHENBERGII *Germania media.* p. 55.

poenam dedisse narratur, argumentum inde sumit, quanta fuerit Germanis familiae splendoris cura. Scilicet indignum videbatur, virginem nobilem seruo nubere vel infimae fortis homini, indignum, ingenuum vxorem ducere ancillam; verum aliam esse ordinis alicuius, aliud singularum familiarum splendorem, quis non videt? Illum legibus firmatum conspicimus r), huius ne vestigium quidem.

§. 9.

IAM vero, ex quo bella in oriente cum Saracenis gesta insignibus gentiliis caussam dederant, cum in ludis equestribus, turniamentis dictis, probandae essent maiorum imagines atque stemmata, cum alia praeterea commoda a nobilitate pendere coeperunt, tunc familiae splendorem alio plane, quam ante, sensu omnibus curae cordique fuisse inuenimus. Iam in omnibus ad successionem nuptiasque spectantibus inter illustres conditis pactis hasce notiones de familiarum splendore, id est nomine atque insignibus, ad posteros si fieri possit in perpetuum propagandis animaduertere licet. Haec sunt, quae animis eorum obuersata esse videntur, qui hoc fundatum fere vnicum successionis illustrium statuere maluere. Scilicet si agitur de ipsis temporibus, quando vere existere coeperunt nobiles atque illustres hodierni, haud erit, qui contra nitatur, omniaque paene ab illa inde aetate successionis pacta ex hoc fonte manasse neget. Sed tamen originarium principemque istum fontem non extitisse, eorum, quae supra attuli, conjectaneum esse videtur.

C 2

§. 10.

r) Exempla vide in *Capitular. Francor. ap. Georgisch.* p. 848. — *Lex Sal. tit. XIV. §. 11. ap. Georg.* p. 37. — Lepida sane in hac causa lex *Visigoth. Lib. III. tit. 2 et 3. l. c. p. 1924.* quae tercentenis flagelli verberibus caedi iubet virginem ingenuam seruo nubentem.

§. 10.

Neque ad. versatur omnibus supra dictis feminarum successio sub fidiaria. SVPEREST vt de iis, quae contra hanc totam disputationem nostram dici possunt, paucis moneam. Si enim feminas ob hoc exclusas fuisse statueris, quod neque allodium suum tueri neque seruitia ei inherentia praestare potuerint, obiiciet se animo cogitatio ista, qua tandem ratione factum fit, vt exstincta mascula stirpe feminae ad hereditatem allodialem fuerint admissae? Etenim causas ante contrarium suadentes neque tunc defecisse in aprico est. Verum hanc ipsam mulierum successionem cum reliquis successionum iuribus conspirare non posse, iam inde colligitur, quod vulgo et iuste *subfidiaria* dicitur, quo uno vocabulo contineri omnia puto, quae de hoc argumento latius disputari possint.

Quis erat enim, ad quem reueteretur allodium auitum, masculo, qui a primo acquirente descenderet, non existente? An mirandum, ad feminas id esse delatum, ex eadem saltim cum defuncto stirpe oriundas? Videndum iam erat marito vel alii quem forte defensorem sibi femina elegisset, quomodo illius nomine et fundum auitum tueretur, et rege iubente in aciem prodiret; scilicet vrgebat necessitas, mulieri haud certe ingrata. Singulare praeterea est, alias veterum Germanorum leges omnino mentionem non facere subsidiariae istius feminarum successionis *s*), alias post quintam generationem feminino sexui successionem competere sancire *t*); quorum illud vel inde profluxisse necesse est, quod res omnibus notas interdum legibus scriptis non insererent Germani, vel annuere

s) Lege Salica nihil de ea cauetur. vid. tit. 62. §. 6. de Alod. Nec ex lege Anglorum et Werinorum concludi potest. Tit. VI. §. 1. diserte loquitur Lex Ripuarior. tit. XVI. §. 4.

t) Lex Angl. et Werin. Tit. VI. §. 8. ap. Georgisch. p. 449.

annuere videtur, alia sese, nescio qua, via eos expediisse; huius autem ratio, cum praeterea alio loco scriptum inuenimus, ultra septimum gradum successionem non propagari u), fusius excutienda videtur, quam fines, quibus commentatio nostra circumscribitur, patiuntur.

SECTIO II.

De fundamento, quo nititur ius et ordo succedendi masculorum et in subsidium admissarum feminarum.

§. 11.

EXPOSITIS rationibus, cur feminae caruerint hereditate allodiali ante extinctam masculam stirpem, nunc iuris a primo acquirente descendantibus cunctis in bona auita competenter, simul autem ordinis in ipsa successione seruandi (utriusque enim principia toto coelo distant a Romanis) origines atque fundamenta quaeramus. Quae cum multifariam considerata plura esse videantur, sub uno tamen omnia colligi posse existimo, quod quidem ita se habet: *Primum allodium acquirentem cum sibi, tum posteris suis omnibus id in perpetuum proprium esse uoluisse, ita quidem, ut post mortem suam id acciperet proximus a se descendens, facta vero diuisione semper succederet in parte diuisa proximus.* Ita primi acquirentis voluntate siue expressa, siue, propter morem vniuersitatem receptum, tacita niti videtur et *Condominium* illud, quod eatenus iuris succedendi agnatis competentis fundamentum dici potest, et *ordo succedendi*

u) *Capitular. Addit. IV. nr. 74. ap. Georgisch. p. 1816.*

succedendi secundum regulam simplicissimam obseruandus. Verum enim haud quaquam mihi quidem adblandiuntur, qui antiquissima repetentes primordia ita rem expedire satagunt, vt ex primaeua vniuersali (vt aiunt) omnium inter omnes communione illud, quo nititur successio Germanica, condoninium profluxisse demonstrent. x). Primum enim cum multa non inepte contra hanc ipsam primaeuam communio-
nen disputari possint, y) fac tamen aliquando eam exstis-
se, haecce ex subtilissimae philosophiae adytis petita principia barbaris adeo animis inhaesisse, vt peraegre ab iis recesserint,
cum nullam usquam rei mentionem inueniamus, probabile est?

NEQUE illud a nobis expositum principium recentius esse videtur iis, quibus nititur feminarum exclusio, neque minus cum Germanorum genio congruere. Quanti enim Germanis allodia fuerint, documentis quamplurimis doce-
mur, quorum mihi notatu dignissimum visum est illud, quod legibus Boioaricis continetur, quodque ad nostrum argu-
mentum maxime facit. Cautum est legibus illis, vt nemo Boioarus allodio sine capitali criminis priuetur. z) Vitam igitur ac allodium eiusdem pretii habita esse dicas. Quae si tanta fuerit allodiorum aestimatio, quid mirum, Germanos pietate genti nostrae insita ductos bonis suis non ipsos tantum frui sed omni quoque progeniei suae prospicere ma-
luisse?

- x) Mirum in modum torquetur ista argumentatio a viro caeterum docto CHR. FR. JON. FISCHER in libro: *Verfuch über die Geschichte der deutschen Erbfolge* p. 43. (vel potius a capite ad calcem libelli). Sed quo successu, iudicent viri docti.
- y) Cf. ill. FEDERI *Grundlehren zur Kenntn. des menschl. Willens etc. Naturrecht* p. 15. sq.
- z) *Lex Baiuar. Tit. II. de ducibus eorumque caussis. Cap. I. §. 3.* — ap. *Georgisch.* p. 246.

luisse? Quod autem proximis sibi primus acquirens allodium possidendum relinqueret, ut ii eamdem rationem sequentes partem suam transferrent, omnibus autem ab ipso acquirente descendantibus ius succedendi in omnem euentum secundum ordinem constitutum competeret, eo, praeter pietatem, qua omnibus prospicere volebat paterfamilias, hac quoque ratione permotum eum crediderim, quod sperabat fore, ut possidentem bello vel diffidatione vexatum adiuturi fuissent agnati omnes, ut allodium, quod ad ipsos vel ipsorum progeniem peruenire aliquando posse prospiciebant, saluum ac incolume maneret. Longe autem maius emolumentum venit principio veteri isti, cum de *familiarum splendore seruando* univerfa cogitaret nobilitas; qui quo minus unquam corruere posset, optime a maioribus institutum videbant, ne unquam extra familiam alienarentur bona ista, a quibus iam nomen mutuare ipsa familia cooperat. Nam cum omnibus ius in bona auita competeret, eum, qui partem in se deuolutam possideret, ius alienandi eam non habuisse, facile colligitur. Caeterum quomodo inuersa penitus rei natura antiquam atque vere Germanicam hancce succedendi rationem ob similitudinem familiae fideicommisorum Romanorum forma induerint Icti superiorum saeculorum, Germanica omnia fastidire gloriae sibi ducentes, a doctissimis viris fatis explicatum praetereo. a)

§. 12.

ORDO autem succedendi Germanis visitatus num vere conuenit conueniat principio a nobis memorato, sigillatim expositis successionis cum eo successio descenduntur, in specie filiorum.

a) Cf. Perill. PÜTTERI *Diff. de normis decidendi successionem illustrium controuersam.*

succeſſionis gradibus diligentius examinemus. Cum qui a primo adquirente descenderent omnes ſuccedendi iure gauderent, proximi patrimonium poffiderent, neceſſe erat vt omnium primi ſuccederent patris adquirentis filii, quorum vno tantum exiſtente, ad eum tota hereditas; pluribus ſuperſtitibus, ad ſingulos portio hereditatis rediret, quippe qui plures eodem cum patre proximitatis gradu erant coniuncti. Singulorum vero aequales eſſe partes, vi regulae constitutae nullus deſiderare quidem poterat, fed a patris pendebat arbitrio, cuinam maiorem vel meliorem portionem adſignare vellet, cui minorem vel viliorem; qui ſi omnes forte eadem pietate amplecteretur, omnibus aequaliter proſpicere nulla lege neque coactus erat neque prohibitus. Facta vero diuifio non totalis erat ſeu perpetua, fed fratre fine prole decedente, portio eius vacans ad fratres redibat, atque tum plerumque aequalitatis ratio habebatur; ſin autem cuique eſſent liberi, patri illi ſuo in portione eius ſuccedebant, quandoquidem licet totius auitae hereditatis ratione habita propiores eſſent patruelis, in portione tamen patri adſignata proximi erant liberi, quod primum quoque adquirentem itidem cogitaffe conſtabat. Quam itaque normam primus adquirens, cum totam hereditatem diſtribueret, erat ſecutus, eandem tuebantur ſinguli deſcendentes in portione ſibi addicta. Incommodiſſimam fuiffe rationem iſtam, dicat, aliquis; nam fieri poterat, vt ampliſſimum patrimonium in mi- nimas diſflueret portiunculas; idque iſpum contrarium erat ſupra memorato de familiarum ſplendore feruando principio; et fuifſet profecto, niſi Germanorum Iano nunquam clauſo diuturnis bellis plures occidiffent illuſtres gentes, vel ſaltim lineae. Sed nec primis temporibus ſemper hoc ita euenire potuit, nec multo magis aevo ſeriore, pace publica poſt varia

varia molimina tandem firmata. Ita factum est ut mox de successione in terra allodiali ac feudali in filium natu maximum transferenda, agnatorum vero successione secundum legem vel *primogeniturae*, vel *maioratus* vel *senioratus*. ita, ut unus tantum terram allodialem possideat, definienda cogitare coeperint nobiles atque illustres. Filii tamen post geniti ne iniuste hereditate paterna carerent, redditus certos annuos, modo *Deputati*, iam *Apanagii* nomine insignitos, percipere cooperunt. b).

§. 13.

EVENIRE autem potuit, ut patre superstite filiorum unus e vita decederet filiis relictis, ut adeo, mortuo patre, merito oriretur quaestio, num nepotibus portio deberetur auctiae hereditatis vna cum ipsorum patruelibus, siue, quod hodie dices, *num locus fit iuri representationis seu deuolutae hereditatis?* Spectatis doctorum virorum sententiis, quid de hac causa senferint Germani, incertus haerebis. HOMMELIVS c) enim, vbi agit de iure representationis in feudis haud usitato, totum hoc ius Germanos plane ignorasse, tyronibus quoque notum esse affirmat; contra iam primis temporibus usum eius in Germania reperiri, sententia est SCHILTERI d) et SENKENBERGII e), magnae profecto auctoritatis nominum. Quae tamen omnia haud sibi repugnare existimo,

b) ill. PÜTTER, *de augendo apanagio auctis redditibus filii natu maximis.*
Cap. I.

c) HOMMEL, *Oblect. iur. feud. Obs. XIII.* p. 88.

d) SCHILTER, *prax. iur. Rom. Exerc. 71.* §. 57. p. 948.

e) SENKENBERG, *de successione filiarum in regnis et principatibus.* C. V.
§. 59.

D

De iure representationis s. deuolutae haereditatis Germanorum sententia.

existimo, nec, si in successionis ordinis principium descendens vtrum cum eo conueniat nepotum exclusio, nec ne? examinaueris, rem difficilem puto fore probatu. Scilicet cum, *proximos* tantum succedere posse in possessione fundi aucti, Germanorum obuersaretur animis, merito excludendi videbantur nepotes, superstitibus filiis, quippe qui propriores defuncto; neque in portione patris illis ius proprius esse poterat, patre ante auum mortuo, adeoque nec parte hereditatis ad eum deuoluta. Quam quidem veram atque unicam rationem subfuisse censeo, cur Germani caeteroquin aequissimi in hac cauffa a naturali, vt nobis quidem videtur, aequitate recessisse videantur. Quod cum forte sentirent posteri, multi etiam leges Romanas cognoscere coepissent, ita factum esse intelligitur, vt Visigothi f), mox etiam Franci atque Longobardi g) nouis legibus ac constitutionibus ius vetus antiquarent, quo tamen vel obtinuisse illud apparet. Neque in eo haerendum, an nonnulli populi *semper* usi sint representationis iure, cum ea, quae maioribus nostris fuit autonomia, cuique patrifam. permitteret, vt ipse in familia sua leges scribere atque adeo iubere posset, vt ne filii ex filio praemortuo natos nepotes excluderent, quod factum quoque reperimus h); neque tamen dubitandum, quin multi Germanorum, praecipue Saxones, vetera seruarint principia, cum quanta lis de nepotum successione quinto post conditas leges Salicas saeculo sub Ottone M. imperatore fuit, et quomodo tunc gladio decisa, satis notum sit. Quid? quod in terra

Hadelensi

f) *Lex. Visigoth. Lib. IV. tit. II. §. 1.* ap. Georgisch. p. 1955. Cf. *constitutio Childerici regis. Lib. IV. tit. V. §. 4.* l. c. p. 1975.

g) *Lex Longobard. Lib. II. tit. 14. §. 18.* ap. Georgisch. p. 1025.

h) SCHMIDTS *Gesch. der Deutsch.* edit. nov. Vindob. Th. I. p. 348. ibique laudatus MARCVLPHVS.

Hadelensi ad a. 1583 vsque ius repraesentationis non fuisse receptum, docet HOMMELIVS ^{i).} Mirum, dicet aliquis, cum sub Ottone solenni duello aliud sit statutum; sed mirabitur nemo, qui, iustitiae auctoritas quanta tunc temporis in Germania fuerit, ex historia nouerit; cuius rerum faciei egregia pictura exhibetur a SCHMIDTIO ^{k).} Quod autem principis temporibus Germanis haud displicerit nepotum exclusio, alia fortasse (quod tamen non adfirmauerim) accessit ratio. Filii enim cum, moriente patre, adulti essent ut plurimum armisque gerendis idonei, impuberes vero nepotes, hos ut bello nondum aptos successione quoque allodiali privandos non iniuste visos esse, a Germanorum moribus non puto abhorrere.

§. 14.

Nec minus principio a nobis exposito respondet successio agnatorum linealis, iuri Germanico propria. Namque secundum illud, si primo acquirenti plures erant filii, qui paterna inter se hereditate diuisa ipsi plures filios relinquenter, plures ita exortae lineae ab eodem stipite descendentes, et si ex singulis nouae lineae orientur, omnes communi successionis vinculo iunctae fuerint, necesse est. Ordo autem, quo sibi inuicem succedere poterant, ex eodem colligitur. Deferebat enim quisque partem hereditatis auctae sibi delatam in eum, qui sibi proximus erat. Inde si filiis quis careret, fratresne exstant, videndum erat; his quoque deficientibus ad patruelles vel ad lineam proximam, id est, ortam ab eo, qui tum defuncto, tum lineae isti simul erat proximus, de-

D 2

voluta

ⁱ⁾ HOMMEL. *Oblect. iur. feud.* p. 90. Cf. PUFENDORFF T. II. Obs. 85.

^{k)} SCHMIDT, *Gesch. d. D. ed. nouiss.* Th. II. B. IV. Cap. 10. p. 413.

voluta est successio, quasi stirps vtriusque communis adhuc in vita esset, linea vero extincta nunquam extitisset; quapropter si ex linea succedente plures nouae ortae erant lineae, inter eas *quasi ius repraesentationis* sive in stirpes successionis obtinuisse existimandum est; qua quidem in causa singulari se ratione expediisse oportet populos ius repraesentationis penitus respuentes, neque mirandum est, si inter homines a subtiliore causarum decisione abhorrentes grauissimae inde exortae sint lites bellaque mota.

Collateralium vero cum ascendentibus talem concursum, qualem praecipit ius Romanum, iure Germanico ne cogitari quidem posse, ex modo dictis appareat; ut adeo inanis fere sit quaestio, vtrum fratres excluderint ascendentem? Auo enim superstite neque pater neque filius allodium poterant possidere, nisi ab ipsis adquisitum, et adeo nulla ascendentium in allodio aucto unquam poterat esse successio. Quod autem ad fratum linearem succedendi ordinem attinet, eos patrueles iure excludere potuisse, inde perspicitur, quod propiores erant in portione allodiali fratri defuncti. Repraesentationis autem ius, cum in linea recta non ubique valuerit, multo minus in obliqua valuisse iam coniiciendum foret, nisi praeterea ipsis legibus, quibus illud introductum, hoc reprobatum videremus 1).

EXSTINCTA omni masculina stirpe et ad feminas successionem deuoluta, quod ad ordinem earum succedendi pertinet, eum ita adumbravit vir summus PÜTTERVS, vt
masculinae

1) CHILDEBERTVS in *Decretione Cap. I.* — Cf. HEINECII *elem. iur. Germ.* Tom. I. p. 537. §. 229.

masculinae successionis, quantum per rei naturam fieri possit, vestigia sequenda esse, nulla amplius probatione egeat ^{m)}; quo ipso efficitur, ut fundamento a nobis explicato haud minus ille, quam inter mares ordo succedendi visitatus, insistat; si qua vero ab hoc aliena videantur, ea suadeat id ipsum, quod in subsidium tantum recepta fit haec successio.

§. 15.

SUPEREST ut de successionum iuribus Germanicae <sup>De religionis
successionis</sup> originis iis, quae non ad bona auita seu allodia speciatim sic ^{German. in-}
dicta, sed ad ciuium (vrbium incolarum) bona tam mobilia ^{vibus prae-}
quam immobilia spectant, pauca moneamus. Quamquam ^{cipue inter}
enim in vrbibus potissimum inualuerit iuris Rom. auctoritas, ^{cines visita-}
multa tamen in pluribus statuta non minus a Romano, quam
ab eo, quod inter illustres viget, antiquo Germanorum iure
aliena obtinent. Referenda huc maxime ea, quae ex *com-*
munione bonorum inter coniuges orta est successio, si successio
dici potest a superstite coniuge condominii cum liberis facta
continuatio, vel in dominium solitarium transformatio. Quae
tamen tantum abest ut ex principiis supra a nobis expositis
descenderit, ut abhorreat plane a successionis in bonis auitis
iure ⁿ⁾. Scilicet qui fieri potuisset, ut, quae nec filiabus
habere fas erat, caperent vxores? Communionem bonorum
D 3 vniuer-

^{m)} III. PÜTTERI *Diff. de iure seminarum adspirandi ad fideicommissa
familiae*

ⁿ⁾ HOMBERGK ZV VACH, *de Commun. bonorum inter coniug. nobil.
atque illustr. per Germaniam exsule.* — Vix enim mouebunt ali-
quem, nisi qui paradoxis gaudeat, quae contra eum disputauit
FISCHER in *Gesch. der deutsch. Erbf.* Tom. I. p. 83.

vniuersalem leges Germanorum antiquae prorsus ignorant o); particularis vestigia passim licet inuenire p). Illius aeque ac portionis statutariae rationes in commercio ciuico quaerendae esse videntur. Nam cum eiusmodi bonorum, quae a mulieribus possideri et vel adquiri poterant, copia adfluere coepissent ciues, deficientibus prorsus rationibus iis, quae tales communionem a nobilibus iniri prohiberent, Romana autem de dote doctrina vel non cognita vel nondum recepta, aequissimum visum est, coniuges arctissimo (eoque sancto tunc temporis) vinculo coniunctos bona quoque communia possidere. Nec portionis statutariae aliam originem esse putauerim, sed qua aequitate Praetores Romani sexui sequiori fauerent, eadem statutorum conditores permoti viduis prospicere voluisse videntur.

o) Ill. BOEHMER *de iur. et oblig. coniug. superstitis ex comm. bonor. univ. in Elec^t. iur. civ. Tom. III. p. 1.*

p) *Lex Visigoth. Lib. XVIII. tit. II. §. 16. Lex Ripuar. tit. XXXVII. §. 2.*

CAP.

C A P . I I .
 DE
FVNDAVENTO - SVCCESIONIS
 AB INTESTATO
 GERMANICAE FEVDALIS.

§. 16.

FEVDORVM ea est natura, vt heredum in illis non aequa ac in allodiis necessario successio aliqua desideretur, cum mortuo vasallo numquam deficiat dominus directus, ad quem reuertatur feudum, contra domini commodum suadeat, vt ne vñquam transeant in heredes vasalli feuda ab ipso possessa. Itaque principio cum *feuda* dari coepissent, vni tantum atque vix in vitae tempus dabantur, sed mire erant, vti dicitur, *personalia*. Verum per ipsam feudorum possessionem vassorum potentia in immensum aucta, regum vero dominorumque directorum patrimonio ac opibus per crebram feudorum dationem vsque eo imminutis, vt, si modo fidos sibi vassos seruare nec omne feendum vi ereptum penitus amittere vellent, non tam ipsi conditiones, sub quibus feuda a vasallis considerentur, praescribere, quam leges sibi ab illis sub precum specie datas accipere necessitate obstringerentur; factum est, vt, cum ante ex mera gratia filiis vasalli patris feendum ab eo possessum retinere concessissent domini, mox cuncta fere feuda ad heredes legitimos transmissa esse legamus

mus. q) Cuius rei historiam fusius adumbrare a scopo esset aberrare; missis igitur his, ea, quae post introductam in feudis successionem principia fecuti sint Germani, inuestigemus. *Statum Germaniae militarem* successioni feudali non minus quam allodiali caussam dedisse manifestum est, quapropter utranique in pluribus conuenire coniiciendum iam foret, nisi consensum illum ipsi videremus. Bellica enim Germaniae facies, feudorum genitrix, fundamenta quoque haec tria *propiora*, quibus successio feudal is infistere mihi videtur, peperit. Sunt autem illa primum *ipsa feudorum natura*, alterum *voluntas domini directi per inuestituram delarata*, tertium denique *allodiais successionis analogia*; de quibus singulis iam videamus.

§. 17.

Qvi primus Germanorum allodii sui partem alteri in
Nititur ea i.) Feudo. rum natura feudum dedit, eum in finem hoc fecit, ut haberet, qui
 arctiori vinculo ad opem sibi in bellis ferendam adstringeretur. Bellum itaque pro domino gerere cum vasalli esset stipendiis militaris loco feudo fruentis, contrarium fuisset feudorum naturae, si qua ad heredes transmittebantur, ad tales hoc factum esse, qui arma ferre bellaque gerere vel lege vel natura prohibebantur. Inde cur *neque clerici, neque mulieres*, licet res suas in feudum dare possent, feuda suscipere vel in iis succedere potuerint, lucide appetet r). Quae enim sunt feuda feminina, quae exstincta mascula primi acquirentis

q) Ill. BOEHMER *de feudis ex veterum Francorum beneficiis enatis*. in *Observatt. iur. feud. Observ. II. §. 7.*

r) Latius haec exposita videoas ab ill. BOEHMERO in Diff. *De iur. et statu Germ. mil. pend. Cap. II. §. 9 sq.*

tis prole ad feminas deuoluuntur, ea ad normam allodialis successionis concessa esse, vix dubitandum. Sed et in illis singularia quaedam ex feudorum natura defumta occurruunt. Feminae enim in allodio succedenti videndum erat, quem tum ad allodium tuendum, tum ad seruitia ei inherentia praestanda, sibi eligeret; domini autem directi ex re incerta damnum sibi metuentes diserte ut plurimum in hunc casum prouafallum a muliere constituendum stipulabantur *s*). Praeterea cum in allodiis subsidiaria feminarum successio semper sit praesumenda, quippe quae regulae conuenit, neque unquam ultimo masculo successori libera allodii alienatio indistincte concedenda, aliud plane est in feudis, quae feminina esse nunquam praesumuntur, sed probatio incumbit mulieri tale ius sibi vindicanti *t*). Nam profecto dominos plerumque hanc unam fere feuda unquam recuperandi spem retinuisse quam neglexisse probabilius est, maxime cum ipsa feminarum successio alienissima sit a feudorum natura.

§. 18.

F E U D O R V M datio cum a dominorum arbitrio penderet, conditiones quoque ac leges, sub quibus cum possiderentur, tum in heredes transmitterentur, proponere vasallis poterant; in quo alterum successionis feudalis fundamentum, licet particulare tantum, quaerendum est. Nec omnibus idem placuisse, nec necessitate in suum detrimentum aliquid constituendi eadem omnes coactos esse, res ipsa docet. Nec mirum hercule foret, si quot feuda, tot diuersas tam possidendi quam succedendi

*II) Volun-
tate domini
directi per
investituram
declarata.*

s) Petri BOEHMERI *Princ. iur. feud.* §. 92. not. *b*)

t) *II. Feud.* 2. ad fin.

cedendi rationes videremus; sed valuit etiam in hac caufa ad aequalitatem quandam introducendam mos atque consuetudo; conscriptae sunt confuetudines feudales, magnae certo vtilitatis, cum (vt fit apud gentem futurorum euentuum paullo incuriosam) non satis semper cautum effet de omnibus, quae contingere poterant, vnde grauissimae orientur lites atque concertationes. Mansit tamen sua cuique libertas, vallis leges pro lubitu praefiniendi, et quisque in eo praecipue operam nauabat, vt consolidationis spes quam proxime effet remota. Quae quidem caufa fuit, cur in Germania etiam post conscriptos in Longobardia feudales libros et sanctam a *Conrado II.* imperatore legem illam, qua fratribus in feudis successio datur, per longum tempus in descendentes tantum linea recta feuda transmitterentur, nisi fratres, licet a primo feudi possessore descendentes, simultanea inuestitura expressis verbis effet complexa, quod egregie illustrat BEYERVS *u*). Quid? quod ad nostra vsque tempora in feudis secundum hanc normam in nonnullis Germaniae regionibus succedi docet SCHILTERVS *x*). Ipsi quoque imperatores de hoc Germanico iure in feudis imperii per Longobardicum abrogando haud cogitasse videntur, propterea quod, si in ceteris eorum potentiae iure peregrino imprimis Romano multum adstrueretur, in feudis magis faueret ipsis mos Germanorum; verum gliscientibus indiem Ducum Comitumque opibus, tantum abest, vt multum inde vtilitatis perceperint imperatores, vt hodie,

fi

u) G. BEYER, in *Dissert. Ascendentium in feudis successionem esse nullam.* §. xii sq. in *Sylloge diff.* p. 355 sq.

x) SCHILTER in *Dissert. de inuestitura principum simultanea.* Cap. II. p. 517.

si qua terrae feudalis ab allodiali fieri possit separatio, omnes profecto principes imperii ad ius commune, id est Longobardicum, prouocaturi sint. Interdum tamen etiam ab initio feuda in Germania ita data esse, vt *omnibus* a primo acquirente descendantibus vi simultaneae inuestiturae succendi ius esset, negari vix poterit, cum liberum hoc esset facere domino cuilibet; quo facto primum a singulis, mox vero a cunctis, reliqua *omnia* feudalis successionis iura ad eorum, quae in allodiis obtinebant, analogiam statuta esse videntur, quam paucis adhuc illustrare libet.

§. 19.

COGITANTI feuda rem esse a Germanis profectam, populum huncce successionis iura a principiis caeteroquin ab eo adoptatis aliena stabilire noluisse, in mentem incurret; quam sententiam coniecturis haud ineptis niti, sed iis, quae facta videmus, probari, et nos existimamus. Duo tantum Germanis noti fuere successionis modi, quorum alterum in allodiis, alterum in rebus mobilibus sequebantur; illius tantum usus esse poterat in feudali successione, cum res mobiles aegre in feudum darentur. Accedit quod rationes, quibus nitebatur allodialis successio, ad feuda applicatae tam pulchre conueniebant, vt fere ad haec ipsa pertinere videantur. Eadem officii militaris, quod sibi quisque et reipublicae, quam, quod domino debebat, indoles; nec minoris sed maioris paene pretii allodiis feuda haberi coeperunt, vt adeo quisque feudum acquirens suae quoque posteritati prospicere vellet; quod quomodo optime fieret, allodia qua possidebantur ratio docebat. Atqui indefinita quibuscumque descendantibus per simultaneam inuestituram in

E 2

feudo

feudo successione concessa, quid erat quod impediret, quo minus secundum normam Germanis semper optimam visam succederetur? Quae cum ita se habere vel legibus scriptis doceamur, vix dubitandum, fundamenta in prima commentationis parte a nobis exposita in feudorum quoque successione, paucis modo immutatis, esse statuenda; quorum quae ad feminarum exclusionem spectant, in aprico satis sunt constituta; alteri tamen ei, quo nititur singulorum tum ius, tum ordo succedendi, *primum feudum adquirentem id sibi omnique progeniei suae adquirere voluisse*, ita ut primum possideretur ab iis, qui sibi proximi essent, facta autem divisione semper succederet in parte diuisa proximus, lucis adhuc paullulum adfundamus.

§. 20.

*Speciatim
ratione
descenden-
tium.*

PRIMVM quidem quod ad descendantium successionem in feudis attinet, plures primi adquirentis filii feudum integrum, singulorum autem filii eandem rationem sequentes partem feudi a patre in se deuolutam inter se diuidebant. Nec fortasse ingratae fuissent dominis huiusmodi diuisiones, quippe quibus vassorum numerus ita semper cresceret, modo non vna cum fundi amplitudine opes quoque possessorum fractae essent; sed contra nitebantur vasalli de splendore familie laborantes, quem perditum iri prospiciebant, nisi modus hisce diuisionibus fieret. Hinc vni saepe ex pluribus fratribus feudi dabatur possessio, quem diuisione ciuiliter facta caeteris satisfacere oportebat. Ius devolutae hereditatis seu repraesentationis in linea recta cum in allo- diis apud plures Germaniae populos reprobatum esse conspiciamus, multo id magis in feudis factum esse, cum nouae

nouae accederent rationes, probabile est. Namque dominorum intererat, ut ne innotescerent vasallis notiones, quas in maximum dominorum commodum ignorabant, neque acceptum iis fuisse putandum est, si qui vassorum ad Longobardica iura prouocarent. In Italia enim celeberrimam illam Conradi Salici constitutionem *y*) non nepotibus in feudo aucto iam a patre posse, sed, mortuo illo ante auum, successionem concessisse, iam aliis visum est *z*).

§. 21.

C A E T E R V M extincta linea aliqua succedebatur ex principiis in allodiali linearum successione visitatis *a*), (cf. §. 15.) ea tantum, ex longobardico saltim iure *b*), differentia, ut, vni lineae aperta successione, non omnes ex ista linea nouae oriundae in stirpes succederent, sed proximus tantum ultimo defuncto totam caperet hereditatem; quanquam haud desint, qui textum feudalem aliter interpretandum esse censeant. Sed fac ibi exceptionem esse; regulam propterea nostram corruere, non facile quisquam contendet. Quae autem de fratum successione supra (§. 18.) exposuimus, iis addendum solummodo, fratres, vbi simultanea inuestitura essent comprehensi, eadem ratione ut in allodiis successisse, nec ullam ibi diuersitatem extare. Nec ascendentium in feudis magis

E 3

quam

y) I. Feud. 2.

z) HOMMEL, Obleßt. iur. feud. Obs. XIII. p. 95. Sed nihil noui docetur ab Hommelio, cum eadem fuerit sententia THOMASII, in Select. feudal. p. 221 - 228.

a) PVENDORF. Observ. iur. univ. tom. III. Obs. 136.

b) II. Feud. 50. Cf. Perill. BOEHMERI princ. iur. feud. p. 144.

quam in allodiis cogitari potest successio, nisi forte primi
feudum adquirentis ascendentibus simul inuestitis. Singula-
ris autem plane est indoles *feudorum mere hereditariorum*, in
quibus filii filiaeque aequo iure succedunt; quae tanquam a
vere Germanico iure aliena huc non spectant. Satis fit
ostendisse, vbi nulla singularis ratio intercesserit, eadem
Germanos in feudali, quae in allodiali, successione principia
esse secutos.

CAP. III.

C A P. III.

D I S Q V I S I T I O

EORVM IN QVIBVS POTISSIMVM DIFFERVNT

GERMANORVM DE SVCCESIONE PRINCIPIA
A R O M A N I S.

§. 22.

QVICVNQVE Rōmanorum post reges expulsos inde per ^{Romanorūm} felicissima reipublicae tempora, vsque dum euersa Carthagine ^{Germano-}
et immensis terrarum spatiis in prouincias redactis sua iam ^{rūm confor-}
mole ruinam minitaretur respublica, res ^{mitas atque} gestas lustrauerit ac ^{consensu}.

mores cognouerit, si eorum cum maiorum nostrūm rebus
gestis moribusue comparationem instituere velit, multa
quidem, vt in diuersa gente, esse diuersa, quaedam tamen
mirum in modum respondere sibi animaduertet. Quid enim
erat, quod tam Germanorum quam Romanorum optimus
quisque hostem ferire et conspicuus esse, dum tale facinus
faceret, properaret ^{c)}, nisi idem patriae amor idemque
gloriae virtute quaesitae studium? In pace quid erat illud, quo
vtraque gens, diuerfissimis licet viis, vt perueniret adspiraret,
nisi libertas cuilibet exoptata? Nec illam tantum, quae
actiones humanas a domini iussu pendere abhorret, libertatem,
sed rerum quoque suarum dominium liberum et pro arbitrio
cum

c) Verba sunt SALLYSTII in Catilina. cap. VII.

cum iis agendi facultatem quisque desiderabat. Plurima Romanorum instituta, quae patrifam. tantum auctoritatis tribuebant, eo prorsus tendebant; neque Germanis alia erat caussa, cur yrbes atque moenia carceris instar fugerent, nec iunctas quidem inter se sedes paterentur, sed discretus quisque ac seiunctus allodium suum circumsepiret d). Talia quis, talemque morum consensum conspiciens, liberam de re pecuniae sua etiam post mortem disponendi facultatem Germanis quoque, cum Romanis tanti esset, magni habitam esse opinari posset; verum in hac caussa vtriusque gentis principia longissime distare videmus.

§. 23:

*Ratione
successionis
mira dinera-
fam.
fitas.*

MAGNUM erat Romanis XII tabularum illud: „*Pater-
fam. vti legasset de re pecuniae sua, ita ius esto.*“ Quin ipsis liberis hereditatis partem relinquere nullis legibus coactus erat paterfamilias. Tametsi enim impium atque a naturali caritate absonum esse videretur, alienis rem familiarem relinquere, posthabitis liberis proximisque agnatis, neminem frugi talia perpetraturum esse sperabant legumlatores, cogere vero ciuem Romanum, vt heredes certos institueret vel alio titulo hereditatis partem iis relinquenter, non audebant. Libertati de re sua disponendi pessum datum iri, si talia parentur, Quirites opinabantur, nec sine difficultate, credo, introducta fuit portio legitima.

GERMANI haud profecto minore, sed, si fieri poterat, maiore libertatis studio incensi in hereditatibus hoc praeципuum atque singulare habebant, vt allodio a maioribus accepto

d) TACITI *Germania. Cap. XVI.*

accepto vti quidem quisque posset pro lubitu, sed proximo agnato necessario relinquere illud teneretur; tantumque abest ut obnoxium hoc libertati existimauerint, vt omnem in eo operam nauasse videantur, ne qua interiret mos ille receptus.

— Porro filias paterna hereditate legibus orbari adeo vt ne volens quidem pater heredem filiam instituere posset, haud ferendum videbatur Romano; quem tamen morem Germanos ita amplexos esse, vt paucissima contra eum molimina fecerint, scimus.

QVID faciendum tanto rerum consensui tantaeque diuersitati, vt vtramque gentem in eo, quod erat in votis, eodem libertatis studio ductam, haud inepte sibi consuluisse demonstres? Cuius problematis enucleandi atque soluendi, quantum quidem in nobis est, periculum faciamus.

§. 24.

RESPICIENDVM vero mihi etiam in hac caufsa ad *Differentia principalis prima de bonis auitis non alienan-dis derivatur* vtriusque tam Germanorum quam Romanorum reipublicae statum videtur *), cum in hoc, qualis iste, ratione cum vicinorum, cum quibus bella essent geranda, populorum, tum ipsius reipubl. internae formae atque speciei, fuerit, latere putauerim et consensum illum de libertate et de successione diffensum. Respubl. Romana ab initio legibus religiosis ciuibusque fuit administrata, quas, licet diu Patribus tantum notas, hi tamen solemniter exsequebantur. Ciues omnes haud in campis nemoribusque dispersi, sed in Vrbe, quae principio

*) Melius, quam a nobis expectari potest. haec omnia explicata iam videoas a perill. FÜTTERO in eius *Beiträgen zum teutschen Staats- u. Fürstenrecht. T. II. p. 240.*

principio totam ciuitatem complectebatur, habitabant; nec tempore, quo immensa terrarum spatia Romanorum imperio erant subiecta, alia erat ciuitatis sedes, nisi intra pomoerium Vrbis. Caussae singulorum in foro agebantur coram Consule vel Praetore; priuatorum lites non gladio, sed vel ex more maiorum, vel ex scripta XII tabularum lege per iudicis sententiam decidebantur. Bella gerebantur non a singulis sed ab vniuersa ciuitate contra finitimos populos. Ciues ciuibus bellum inferre, nefandum videbatur. Nec caussa erat, cur sibi ab altero metueret aliquis, cum priuatum quemuis, ne vis cui iniuria fieret, vniuersa tueretur ciuitas. Ager Romanus inter ciues erat tributus nec minima certe peculii pars suus cuique agellus, nec tamen hisce vnicis bonis gaudebant. In pretio erat supellex atque domus, angusta quidem initio atque parua, semper tamen aliqua, eaque maior quam veterum Germanorum.

Qvibvs ita adumbratis primum cur successionis Germanicae principium illud de bonis auitis non alienandis sed in omnes a primo acquirente descendentes transferendis Romanis in mentem venire non potuerit, adparere puto. Ille enim est vitae urbanae modus et ratio, qui libertatis tam publicae quam priuatae studium ad alia omnia tendere facit, quam erat libertas illa, quam Germani sectati sunt. Ciues intra moenia sua contiguis sedibus iuncti re sua multifariam vti fruique poterant: exstiterint negotia plura urbana, variae rerum permutationes, varia contractuum genera, necesse est. Igitur non optime genti suae paterfam. consuluisse, si, vt nemo bona auita alienaret, testamento, vti poterat, ordinasset, cum innumeri essent modi, quibus quis et melius et facilius patrimonium hereditate acceptum augere poterat
atque

atque amplificare, quam possessione tantum dum viueret concessa. Nihil praeterea est, quod, ut principia Germanis accepta Romanis quoque placuerint, caussam dare potuisse, cum nec ab inimici vel hostis externi iniuriis coniuncta manu facilius repellendis (quo tendebat fortasse, ut supra notavimus, et bonorum illa inter agnatos communio) alicui esset metuendum, nec militia praediis inhaereret, nec feudalis nexus exsisteret. Arridebat contra libera illa de re sua disponendi facultas, quae crescentibus quotannis ciuitatis opibus semper et optatior fiebat, et publico commodo conuenientior.

§. 25.

Quae omnia cur prorsus aliter se habuerint apud Germanos, itidem ex status publici ac ciuilis, quo vtebantur, conditione optime dignoscitur. Germanorum nomen principio plures complexum est populos Germanica lingua loquentes, ceterum nullo neque cunctos neque singulos inter se tali societatis vinculo, quale rite reipubl. seu ciuitatis adpellatione insignire possis, coniuctos e). Non defuere cuique populo principes atque duces, verum illi consilio magis quam imperio regentes, hi ad bellum tantum ex virtute libere electi. Caeterum ingenuus quisque in allodio suo imperio ipse gaudebat nullis, quandum per eamdem aliorum licentiam fieri poterat, limitibus adstricto. Vagis quoque nec villas adhucdum fixas sedes inhabitantibus populis, per quod temporis in regione aliqua residerent, sedem cuique suam non minimi pretii fuisse crediderim, quippe quae propria erat;

F 2

²⁾ Ex status
Germano-
rum ciuili ac
publico.

e) Cf. ill. PÜTTERI *Historische Entwicklung der heutigen Staatsverfassung des deutschen Reichs*. i Th. p. 8.

erat; maximi certe fuisse constat, dum certis terris inhaerent nationes. Talis rem momenti, qualis allodium erat, et sibi quisque habere et progeniei suae parare studebat, quod quomodo effectum sit, supra demonstrauimus. Iam vero si vitae modi generisque priscorum Germanorum notionem aliquam animo conceperis atque primaevae hominum conditioni adsimilaueris, nihil profecto esse videbis, propter quod simplicissimum nullisque cupiditatibus (deerat enim cupiditatis materia) agitatum aeuum ducentes homines fundos agrosque in aestimatione habere potuerint, nisi propter fructus quotannis inde percipiendos, quo accessit liberae a cuiuscunque imperio possessionis studium ab alto Germanorum animo profectum *f).* Quorum vtrumque in allodio per successionis normam in bonis auitis receptam habere licebat. Itaque qui fieri potuisset, vt illa vel displicuisset, vel priuatorum libertati aduersari visa fuisset? Scilicet ademta erat magna illa allodium alienandi facultas. Atqui quis erat, cui huiusmodi facultas in votis esset, cum nullus vel minimus certe esset auri ac argenti usus, nulla fere essent commercia, rarae, per rei naturam, permutationes? Sed libera donandi facultate liberalem Germanorum animum difficilius caruisse putandum est. — At quis mortalium durum putauerit, si lege prohibetur, ne quocunque in bonis habeat (nam id erat paene Germanis allodium) exteris donet? Diem autem obeuntem supremum liberis agnatisue allodium relinquere, summa desiderare aequitas videbatur. Quae principia

f) Memorandus fortasse Taciti locus in *Germania C. V;* vbi posteaquam narravit, quam parui res suas pependerint Germani. subiicit: *Possessione et usu haud perinde adficiuntur.* — Idem *C. XX.* *Si liberi non sunt, proximus gradu succedit in possessione etc.* Quae mox sequuntur, in iis vix fides habenda Tacito.

principia ita exorta cur mutata rerum facie non eadem immutata sint, iis, quae in prima commentationis parte disputationauimus, fatis puto ad liquidum esse perductum.

§. 26.

ALTERAM illam, quae ad seminarum exclusionem spectat, differentiam gentis vtriusque moribus consentaneam esse, iisdem rationibus demonstrandi periculum faciamus. In ciuitate urbana, si verbo vti licet, qualis Romana fuit, cum variarum sit rerum dominium, varius usus, nihil impiedebat quominus pater, si filiam forte haberet, cui nascenti minus placide arriserat natura, bonorum ei, ad processos alliciendos, partem adsignaret. Quam vero viuo parente accepérat dotem, eam mortuo illo restitui oportere, num iniqum videri non poterat? Ita ex dote seminarum ab intestato successionem ortam censentes ad veritatem mihi proxime accessisse videntur. Primis enim reipubl. Romanae saeculis, siue fidem habeas Triboniano, qui filias semper admissas esse refert, siue cum aliis, et eas exclusas, statuas, in aprico est, reliquas cognatas feminas non successisse nisi postea quam sensim per praetores ius aequitati respondere usum iis tribueretur, usque dum omnem, quae ante cogitari poterat in masculorum ac seminarum successione differentiam prorsus tolleret Iustinianus. Enimvero incrementa foemineae successionis cum reipubl. opum diuitiarumque incrementis mirum quomodo conueniant; scilicet quo maior erat vis rerum, quae a mulieribus non minus quam a viris poterant possideri, tanto etiam insignior, si iis mulieres ipso iure carere debuissent, iniqüitas visa. Germanos autem non inique sed statu ipsorum ciuali atque familiarum splendoris seruandi cura permotos, feminas ad allodiorum possessionem

F 3

non

*Differentia
altera de fe-
minarum ex-
clusione.*

non admisisse scimus; mobiliarem vero hereditatem mox, dum talem haberent, et ipsi mulieribus concesserunt. Cum vero vrbes atque oppida per Germaniam condi coepissent, ciues etiam ante cognitum ius Iustinianum de successione principia a pristinis longe distantia amplexos esse videmus. Introducta illa legibus naturae conuenire visa bonorum inter coniuges communio atque inde orta successio; inuenta portio statutaria; filiabus, licet non vbique eodem cum fratribus iure, successio data; nec multa adeo apud ciues removenda fuere iuris Romani auctoritati ingrauescenti, cui nobiles et illustres, praeterea iura inter ciues vfitata respuentes, in bonorum auctoribus hereditatibus firmiter plerumque restiterunt,

§. 27.

*Differentia
tertia, de
successione
agnatorum
lineari.*

TERTIA denique principalis differentia, in qua rationem longe a Romanae successionis indole alienam sequitur ius Germanicum, est successio agnatorum linealis, quae, si in rei naturam descendas, huic quam maxime consentanea esse videtur, Nec Romanos legum latores ignorasse eam manifestum est. Quidni enim, si fratrum liberis patris praemortui loco in stirpes succedendi ius dari aequum videatur, et fratrum nepotes vna cum propatruo in locum aucti patris praemortui succedere aequitati itidem respondere vidissent? Fatendum est igitur, Germanos in hac caussa, introducto scilicet semel repraesentationis iure, naturae legem seruasse. Sed aliter plane cogitauere Romani ICTi, quippe qui fratrum liberos *beneficio* tantum iuris succedere, nec vt beneficia vltterius extenderentur, ullam necessitatem subesse contendunt. Recte scilicet, cum iure Rom. gradus proximitate omnis determinatur successio; semper tamen in eo haeremus, cur in descen-

descendentium in stirpes successione aequa ac in fratribus libe-
rorum repraesentationis iure nulla proximitatis gradus sed
stirpium ratio habita fuerit? Latere omnem rationem in eo
existimo, quod Romani legibus suis id effici cupiebant, vt
rerum dominia essent certa et lites de iis oriturae praecide-
rentur. Quae caussa, cum iam praeescriptioni locum de-
disset, compulit etiam Romanos legislatores, vt successio-
nem in stirpes ultra fratribus liberos propagari reipubl. detri-
mento fore iudicarent. Commodior enim fane et expe-
dienda facilius reliquorum agnitorum omnium ex proximi-
tate gradus successio, cum contra linearis illa ex Germano-
rum succedendi fundamentis, vti expositum est, profueret.

Quod vero ad eam, quae ratione concursus ascenden-
tium cum collateralibus inter iuris Romani et Germanici
principia obtinet, differentiam spectat, de eiusmodi concursu
Germanos nihil cauere potuisse inde appareat, quod eum ali-
quando exstiturum vix poterat cogitari.

... in der ersten Hälfte des 18. Jahrhunderts entstanden und nach
dem Tod des Kurfürsten August 1733 unter seinem Sohn und
Nachfolger Friedrich August II. fortgeführt. Diese Zeit ist von
einem gewissen Aufschwung geprägt, der sich in den
zahlreichen Neubauten und Erweiterungen zeigt, die
die gesamte Stadt prägen. Ein Beispiel hierfür ist das
neue Schloss, das zwischen 1728 und 1740 erbaut wurde.
Das Schloss ist ein barockes Bauwerk mit einer
großen Freitreppe und einer imposanten Fassade.
Die Inneneinrichtung ist ebenfalls im Barockstil gehalten
und zeigt reiche Stuckaturen und Marmorverkleidungen.
Ein weiterer wichtiger Bau aus dieser Zeit ist die
Neustadt, die zwischen 1730 und 1750 entstand.
Sie ist eine großzügig angelegte Wohngegend mit
rechteckigen Straßen und Plätzen, die durch
grüne Alleen und gepflegte Gärten gegliedert sind.
Die Architektur der Gebäude ist vielfach von
klassizistischen Elementen geprägt, was die
Stadt zu einem sehr attraktiven Wohnort macht.
Heute ist die Altstadt von Dresden ein beliebtes
Touristenziel und eine der Hauptsehenswürdigkeiten
der Stadt. Die erhaltenen historischen Gebäude
zeugen von der reichen Vergangenheit Dresdens
und sind ein wichtiger Teil seiner Identität.

Frakt. für 111.
834

